

Avoimet sisällöt ja tekijänoikeudet

Eija Kalliala, 18.5.2022

Käsiteltäviä asioita

- Wikipedia ja Wikimedia
- Tekijänoikeus
- Creative Commons -lisenssit
- 10 ohjetta ympäristööän kuvaavalle
- Avoimia kuvia
- Kun käytät CC-lisenssoitua teosta
- Muita avoimia sisältöjä

Digitaitoviikko 16.–20.5.2022

- Riittävätkö digitaitomme työntekijöinä ja johtajina vastaamaan digitaalisen tulevaisuuden haasteisiin?
- Kenen vastuulla osaamisen kasvattaminen on?
- Rakennammeko Suomea, jossa digitaalisessa ympäristössä heikommin menestyvät tippuvat kyydistä?
- Alkuviikosta keskustellaan somessa, loppuviikosta asiantuntijavetoinen, kaikille avoin liveohjelma pyörii verkossa.

Oletko muokannut Wikipediaa?

Vapaa tietosanakirja

- Mainitse tekijän nimi, jaa samoin (CC BY-SA)
- Vastuulliset ylläpitäjät (nyt 29 henkilöä)

Muista lähteet!

- Mistä tieto löytyy?
- Älä kopioi suoraan vaan muokkaa tekstiä

Esimerkkejä

- [Digitalisaatio](#)
- [Hyvinvointi](#)
- [Terveystieteet Suomessa](#) (linkkejä eteenpäin)

Wikimedia Commons

- Säilytyspaikka vapaille kuville, äänille ja muille multimediatiedostoille: Kuvia, animaatioita, musiikkia sekä kirjoitettua ja ääneen luettua tekstiä.
- Kuka tahansa voi tallentaa tiedostoja Wikimedia Commonsiin.
- Kuka tahansa voi käyttää (lähes) kaikkia Wikimedia Commonsin aineistoja vapaasti.
- Wikipedian artikkelien kuvat ja muu multimedia tallennetaan yleensä Wikimedia Commonsiin.

Tekijänoikeus

- Suojaa **teoskynnyksen** ylittäviä tuotoksia.
- Koskee teoksen **julkista** käyttöä; syntyy materiaalin tekijälle (kuol.+70 v.)
- Lisäksi **lähioikeus**: esitykset, ääni- ja videotallenteet, valokuvat, tietokannat ja luettelot, tv- ja radiolähetykset
- **Valokuvan** tekijänoikeus: 50 vuotta kuvan ottamisesta
- Toikkanen, Oksanen: [Opettajan tekijänoikeusopas](#) (Finn Lectura 2011)
- [Kopiokissa](#)-sarjakuva
- [Kopiraittila](#), Kopioston OKM:n tuella tuottama tekijänoikeusopas
- [Creative Commons](#) -lisenssi
- Julkaisetko materiaalia? [Video ja vuokaavio avuksi](#)
- Toikkanen, Vilmusenaho: [10 ohjetta ympäristööän kuvaavalle](#) (CC BY)

10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle

Saa kuvata ja julkaista:

Tilannekohtaista:

Ei saa kuvata edes omaan käyttöön:

Creative Commons -lisenssit

Nimi mainittava

Nimi mainittava,
jaa samoin

Nimi mainittava,
ei johdannaisia

Nimi mainittava,
ei kaupalliseen
käyttöön

Public Domain,
tekijänoikeudeton

Avoimia kuvia Flickr-palvelussa

- Nimi mainittava (CC BY): yli 90 milj. kuvaa
- Jaa samoin (CC BY-SA): yli 47 milj. kuvaa
- Ei johdannaisia (CC BY-ND): yli 24 milj. kuvaa
- Ei kaupalliseen käyttöön (CC BY-NC): yli 61 milj. kuvaa
- Ei johdannaisia, ei kaupalliseen käyttöön (CC BY-NC-ND): yli 111 milj. kuvaa
- Ei kaupalliseen käyttöön, jaa samoin (CC BY-NC-SA): yli 130 milj. kuvaa
- Public Domain (CC0): yli 3 milj. kuvaa
- Public Domain Mark (CC0): yli 10 milj. kuvaa

Avoimien kuvien hakeminen

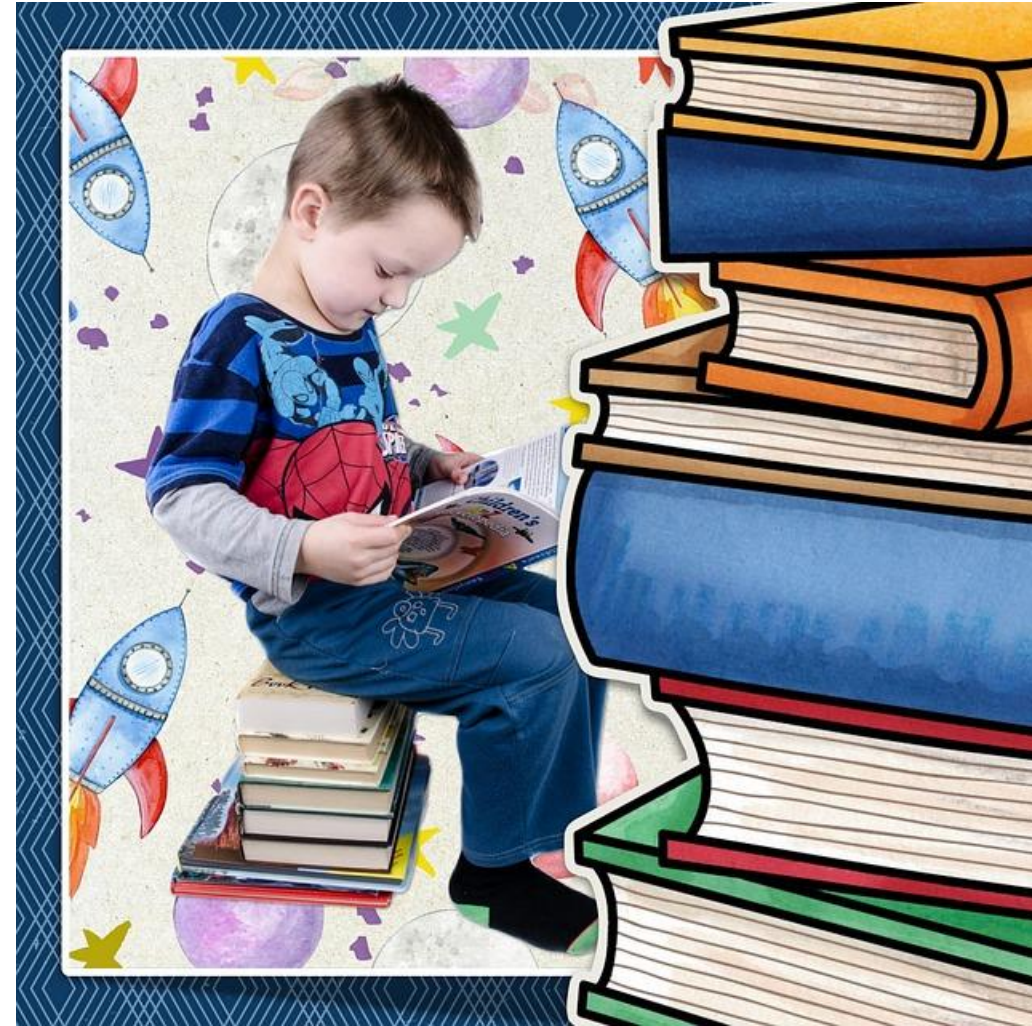
Googlen haku ->

Kuvahaku ->

Työkalut ->

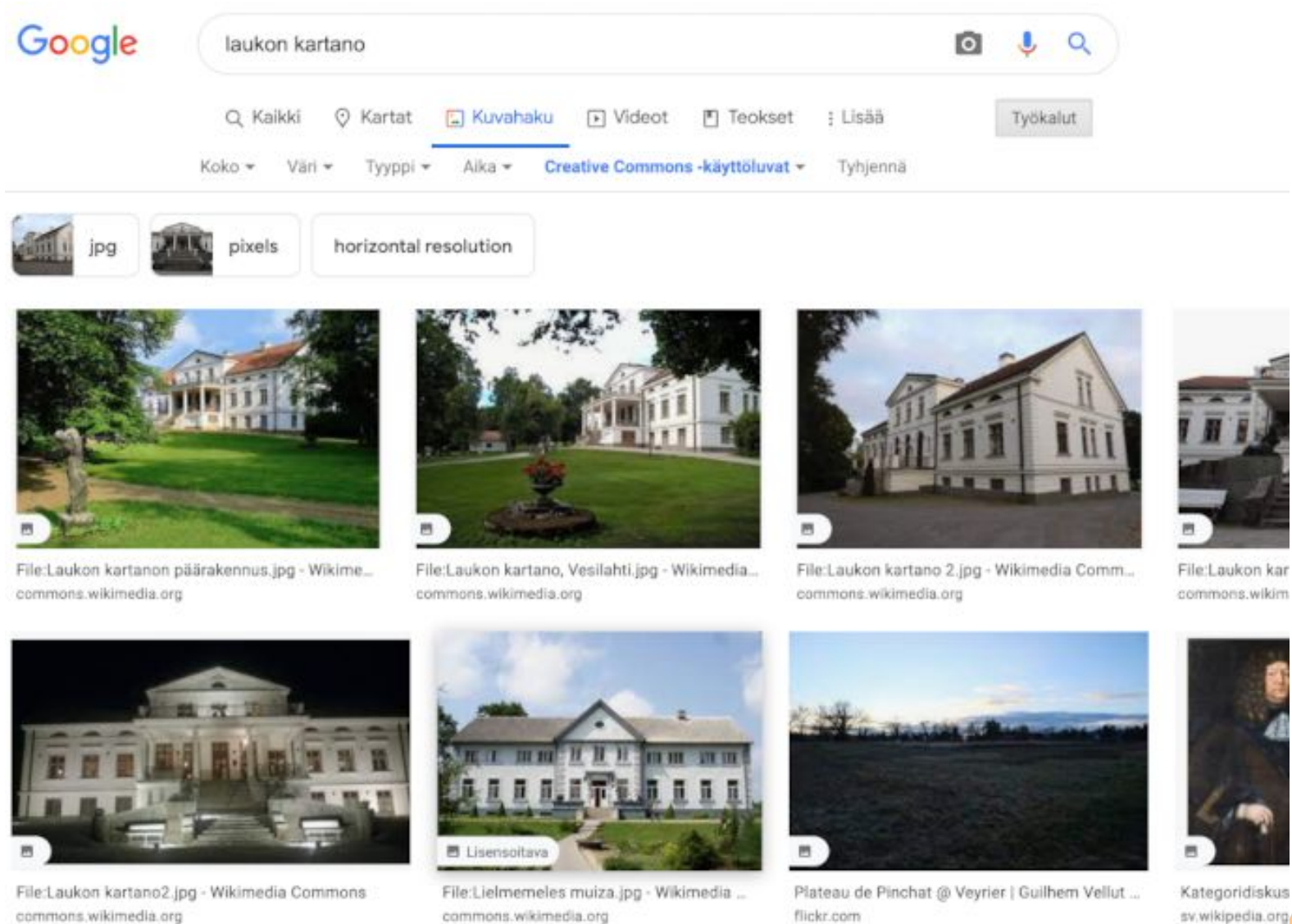
Käyttöoikeudet ->

Creative Commons -käyttöluvat

Tämä kuva löytyi hakusanalla
"oppiminen" Pixabaysta

Esimerkki avointen kuvien hakemisesta

The image shows a Google search interface for the query "laukon kartano". The search bar is at the top, with the Google logo on the left and icons for image, voice, and search on the right. Below the search bar are filters for "Kaikki", "Kartat", "Kuvahaku" (selected), "Videot", "Teokset", and "Lisää". There is also a "Työkalut" button. Below these are more filters: "Koko", "Väri", "Tyyppi", "Aika", "Creative Commons -käyttöluvut", and "Tyhjennä".

Below the filters, there are three tabs: "jpg", "pixels", and "horizontal resolution". The "jpg" tab is selected.

The search results are displayed in a grid of eight images. Each image has a small icon in the bottom-left corner and a caption below it:

- Image 1: A large white building with a red roof and a green lawn. Caption: "File:Laukon kartanon päärakennus.jpg - Wikime... commons.wikimedia.org"
- Image 2: A large white building with a red roof and a green lawn, viewed from a different angle. Caption: "File:Laukon kartano, Vesilahti.jpg - Wikimedia... commons.wikimedia.org"
- Image 3: A large white building with a red roof, viewed from a different angle. Caption: "File:Laukon kartano 2.jpg - Wikimedia Comm... commons.wikimedia.org"
- Image 4: A large white building with a red roof, viewed from a different angle. Caption: "File:Laukon kar commons.wikim"
- Image 5: A large white building with a red roof, viewed from a different angle. Caption: "File:Laukon kartano2.jpg - Wikimedia Commons commons.wikimedia.org"
- Image 6: A large white building with a red roof, viewed from a different angle. Caption: "File:Lielmemeles muiza.jpg - Wikimedia ... commons.wikimedia.org"
- Image 7: A landscape with a large white building in the background. Caption: "Plateau de Pinchat @ Veyrier | Guilhem Vellut ... flickr.com"
- Image 8: A portrait of a man in a dark coat. Caption: "Kategoridiskus sv.wikipedia.org"

Avoimia kuvia

- [Wikimedia Commons](#), CC BY-SA -lisenssi
- [Flickr](#), CC-lisenssoituja kuvia
- [Pixabay](#), CC0-lisenssi
- [Helsingin kaupunginmuseon kuvia](#), CC BY -lisenssi
- [Vantaan kaupunginmuseon kuvia](#), CC BY -lisenssi
- [Kansallisgallerian avoin data](#)
- Ylen Digitreenit: [Näin löydät vapaasti käytettäviä kuvia](#)

Meri tulvii Kauppatorille (9.1.2005)
Helsingin kaupunginmuseo
(Vyhtinen Pekka) CC BY 4.0

Kun käytät CC-lisensoitua teosta

Teoksen hakeminen

- Kopioi itse teos itsellesi.
- Jos teoksessa ei näy tekijän nimeä, ota se erikseen talteen.
- Noudata tekijän toivetta tulla mainituksi tietyllä tavalla.
- Ota talteen osoite, josta teoksen sait.
- Ota talteen lisenssi, jonka alaisena teos on.

Teoksen hyödyntäminen

- Mainitse tekijän nimi hyvän tavan mukaisesti.
- Digitaalisessa aineistossa linkitä alkuperäiseen lähteeseen.
- Mainitse lisenssi ja digitaalisessa aineistossa linkitä lisenssiin.
- Jos muuntelit teosta, mainitse myös oma nimesi ja osoita, mitkä ovat omia muutoksiasi.

Lähde: [Tarmo Toikkanen, KOTTEK 2018](#)

Dataa avataan Suomessa

Suomessa päätös raakadatan avaamisesta tehtiin loppuvuodesta 2011, ensimmäinen avattu aineisto oli Maanmittauslaitoksen maastotiedot toukokuussa 2012.

- [Open Knowledge Finland ry](#), joulukuussa 2012
- [Avoindata.fi](#), Suomen avoimen tiedon palvelu, 2014
- [THL:n avoin data](#)
- [Pääkaupunkiseudun avoimen datan palvelu](#)
- [Tilastokeskuksen avoimet tietokanta-aineistot](#)

Esim. THL:n avoin data

TILASTOT JA DATA
Aineistot ja palvelut
Tutkimuskäyttö ja tietoluvat
Tietopyynnöt ja analyysipalvelut
Aineistokatalogi
Avoim data
Varmistetut koronata-paukset Suomessa (CO-VID-19)
Sairaalahoidossa olevat potilaat (COVID-19)
Itseilmoitetut koronaai-reet Suomessa (COVID-19)
Rokotusrekisterin laatu-raportointi (COVID-19)
Koronarokotusten edisty-minen (COVID-19)
Koronarokotusten vaikut-tavuus Suomessa (COVID-19)
Avoimet rajapinnat
Yhteystiedot

Avoim data

THL tarjoaa tuottamaansa ja kokoamaansa tietoa avoimesti ja edistää sosiaali- ja terveysalan tietovarantojen laaja-alaista käyttöä.

Avoimena datana julkaistavat tiedot eivät sisällä henkilötietoja tai muita salassa pidettäviä tietoja. Dataa avattaessa siitä poistetaan kaikki suorat tunnistetiedot.

Avoimena datana saatavana olevat tiedot

Avoimena datana saatavissa olevat aineistot aihealueittain.

- Varmistetut koronata-paukset (COVID-19)
- Sairaalahoidossa olevat potilaat (COVID-19)
- Koronarokotusten edistyminen (COVID-19)
- Koronarokotusten vaikuttavuus (COVID-19)
- Rokotusrekisterin laaturaportointi (COVID-19)
- Itseilmoitetut koronaai-reet (COVID-19)
- Erikoissairaanhoido (somaattinen ja psykiatrinen)
- Perusterveydenhuolto
- Terveystarkastukset
- Opiskeluterveydenhuolto
- Synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet
- Hedelmöityshoidot
- Raskaudenkeskeytykset
- Steriloinnit
- Lapset ja nuoret

AVOIMEN DATAN LISENSSI JA RAJAPINTAKUVAUKSET

[Tutustu THL:n avoimen datan lisenssiin ja rajapintakuvauksiin.](#)

MUIDEN ORGANISAATIOIDEN AVOIM DATA

[Avoin data Tilastokeskuksessa](#)
Avoimet tietoaaineistot

[Avoin data Työterveyslaitoksessa](#)
Avoimet tietoaaineistot

[Open Knowledge Finland](#)
Datan avoimuutta edistävä yhdistys

[Helsinki Region Infoshare](#)
Pääkaupunkiseudun kaupunkien avoimia tietoaaineistoja

[Avoindata.fi](#)
Palveluun on koottu julkisen hallinnon avointa dataa sekä yhteentoimivuutta edistäviä työkaluja.

Muita avoimia sisältöjä

Gutenberg-projekti (Public Domain, PD)

- Vuodesta 1971 joukkoistamalla tuotettu kokoelma avoimia e-kirjoja
- Kokoelmassa yli 60 000 e-kirjaa eri muodoissa
- Suomeksi mm. Aho, Canth, Kivi; myös käännöksiä

Sammut, semanttisen webin teknologiaa eli linkitettyä dataa hyödyntäviä verkkopalveluja, HUOM: kaikki aineistot eivät välttämättä avoimia

- Kirjasampo, yleiset kirjastot hoitavat, perustiedot tulevat Helmetistä
- Sotasampo, talvi- ja jatkosota semanttisessa webissä
- Biografiasampo, suomalaisten elämäkertoja, pohjautuu Kansallisbiografiaan
- Nimisampo, suomalaisia paikannimiä

Tietosuoja ja tietoturva

EU:n tietosuoja-asetuksen GDPR:n mukaan kansalaisella on oikeus:

- tietoihinsa (dataansa), niiden oikaisemiseen ja poistamiseen
- infoon tietojensa (datansa) loukkauksista
- oikeus siirtää tietonsa toiseen palveluun

Kyberturvallisuuskeskus

- Kybersää
- Ohjeet ja oppaat yksityishenkilöille

Kiitos!

Eija Kalliala
eija.kalliala@gmail.com

www.entersenior.fi
info@entersenior.fi

